

Coronacrisis: impact op de werkgelegenheid in Midden-Gelderland

4 juni 2020

De uitbraak van het coronavirus en de intelligente lockdown die het kabinet in reactie daarop instelde, bezorgen de economie flinke schade. Een terugval van werkgelegenheid is onvermijdelijk, ondanks de vele steunmaatregelen die de overheid heeft genomen. Ook de werkgelegenheid in Midden-Gelderland wordt getroffen door het coronavirus. In deze regio werk een derde van de werknemers in een sector die in 2020 te maken heeft met een grote tot zeer grote banenkrimp. Bij elkaar gaat het om ruim 52.000 werknemers. De grootste sectoren met een grote tot zeer grote banenkrimp zijn de uitzendbranche, horeca en non-food detailhandel. Daar staat tegenover dat een kwart van de werknemers in Midden-Gelderland in een sector werkt waarin de banen juist toenemen. Dat betreft ruim 41.000 werknemers die voornamelijk werkzaam zijn in zorg & welzijn en openbaar bestuur.

UUV verwacht dat de coronacrisis in 2020 grote gevolgen heeft voor de werkgelegenheid. Hoewel nog veel onzeker is, is wel duidelijk dat de impact per sector sterk verschilt. Om dit inzichtelijk te maken, heeft UUV de sectoren in vijf categorieën ingedeeld. Deze categorieën lopen van 'zeer grote krimp' tot 'groei' van werkgelegenheid. Bijlage 2 geeft een overzicht van deze indeling. Bijlage 3 beschrijft de gebruikte bronnen en methodiek waarmee de impact is berekend.

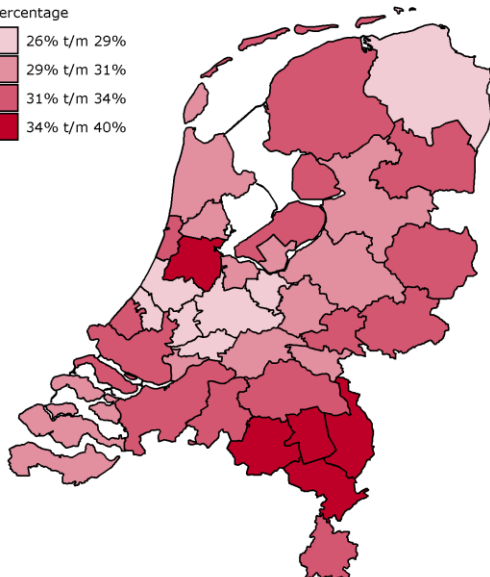
Aangezien elke regio zich kenmerkt door een eigen sectorstructuur, verschilt de totale impact op de banen per regio. Figuur 1 toont links per arbeidsmarktregio het aandeel van sectoren met een verwachte grote tot zeer grote krimp van de werkgelegenheid. De rechter landkaart laat per regio het aandeel van sectoren met een verwachte banengroei zien.

Figuur 1 Verwachte impact op regionale werkgelegenheid in 2020 per arbeidsmarktregio: percentage van de werknemers in sectoren met grote of zeer grote krimp (links) en groei (rechts)

Percentage van de werknemers in sectoren met grote of zeer grote krimp

Percentage

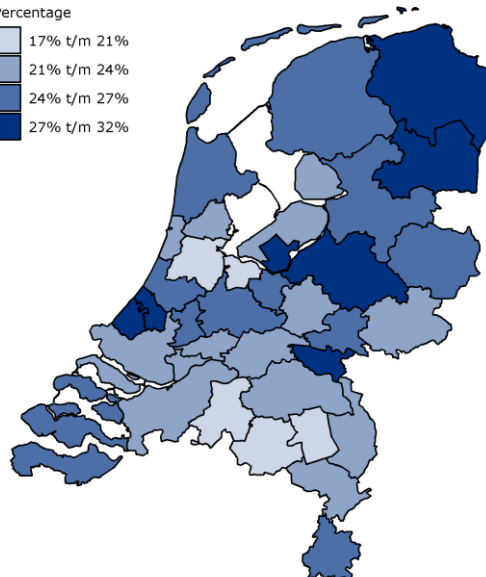
26% t/m 29%
29% t/m 31%
31% t/m 34%
34% t/m 40%

Percentage van de werknemers in sectoren met groei

Percentage

17% t/m 21%
21% t/m 24%
24% t/m 27%
27% t/m 32%

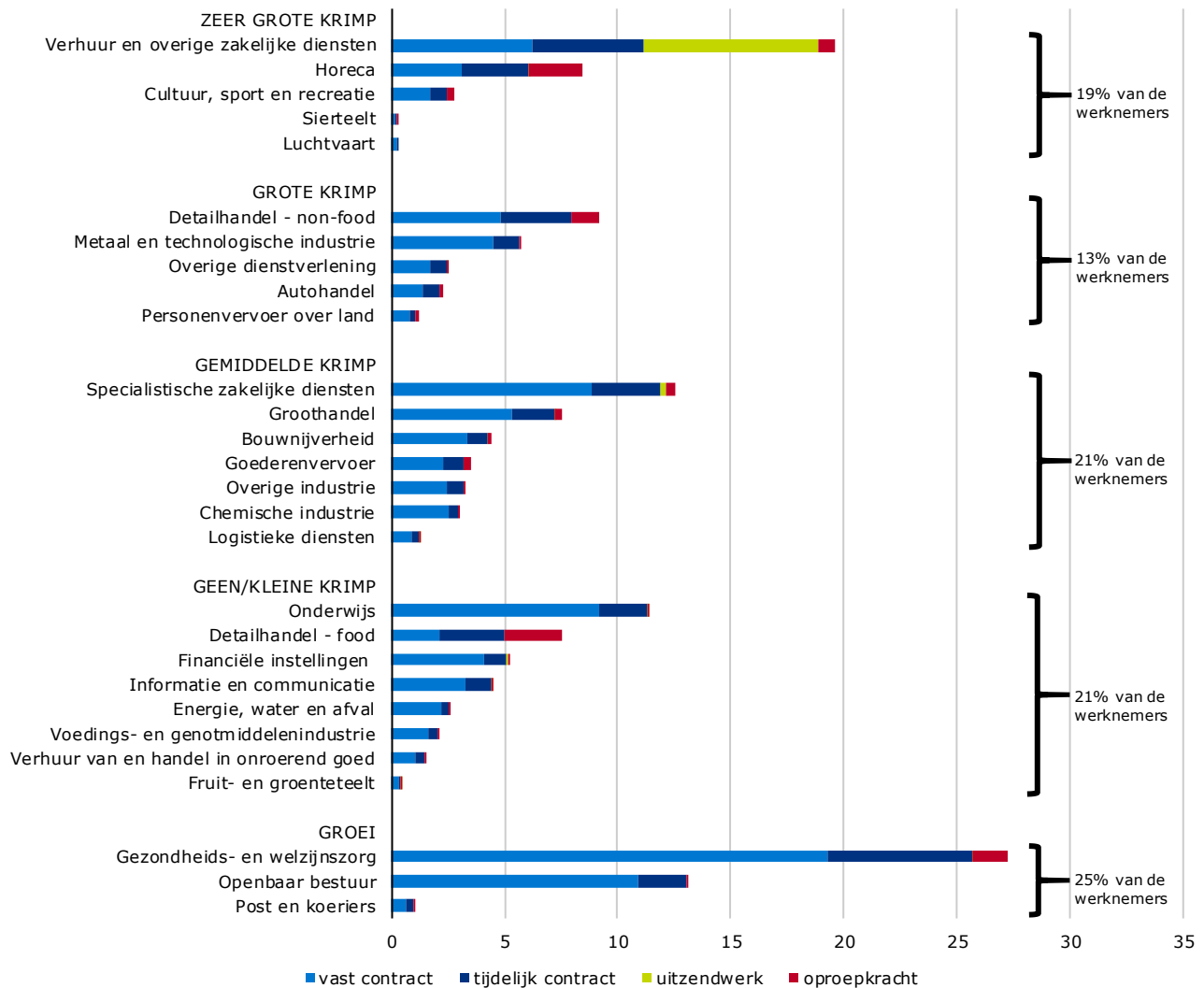

Eén op drie werknemers in Midden-Gelderland werkt in zwaar getroffen sector, één op vier in een sector waar werkgelegenheid groeit

Midden-Gelderland behoort tot de regio's met een gemiddelde impact van de coronacrisis op de werkgelegenheid. Dit komt door de regionale werkgelegenheidsstructuur. In Midden-Gelderland werkt in de meeste sectoren een gemiddeld aantal mensen, ook in de sectoren die in 2020 sterk tot zeer sterk krimpen. In sectoren die groeien, zoals zorg & welzijn en openbaar bestuur, werken iets meer mensen dan landelijk gemiddeld.

Figuur 2 toont voor Midden-Gelderland per sector wat de verwachte impact van de coronacrisis in 2020 is op de werkgelegenheid. De impact is onderverdeeld in vijf categorieën, variërend van zeer grote krimp van het aantal werknemers bovenaan, tot groei onderaan (zie ook bijlage 2). De afbeelding laat verder zien hoe groot het aandeel van de sector is in de totale regionale werkgelegenheid en welk type arbeidsrelatie de werknemers in de sector hebben.

Figuur 2 Aantal werknemers (x1.000) in Midden-Gelderland naar arbeidsrelatie, sector en impact coronavirus

Bron: UWV Polisadministratie (werknemers) gecombineerd met SUWI Bedrijvenregister voor indeling naar sectoren. Peildatum eind okt'19.

Van alle werknemers in Midden-Gelderland werkt 32% in een sector met een (zeer) grote banenkrimp in 2020: 52.300 werknemers. Verder werkt 42% van de werknemers in een sector met geen tot een gemiddelde krimp door de coronacrisis. Tot slot werkt 25% in een sector waarin de werkgelegenheid in 2020 groeit.

De impact van de coronacrisis verschilt dus per branche. Sommige werkgevers hebben te weinig werk voor hun personeel, terwijl anderen juist zo veel werk hebben dat zij mensen te kort komen. Ook de mogelijkheden om het personeelsbestand aan te passen op de bedrijvigheid verschilt per sector. Daarbij is van belang hoe groot het aandeel werknemers is dat een flexibel contract heeft. Werkgevers kunnen immers snel reageren op het wegvallen van economische activiteit door tijdelijke contracten niet te verlengen en oproep- en uitzendkrachten niet of minder op te roepen. Het ontbinden van vaste contracten kost meer tijd en moeite. Opvallend is dat sectoren die het meest getroffen worden door de crisis, relatief veel flexibele medewerkers hebben. De positie van flexkrachten is daarmee kwetsbaar.

Zeer grote krimp in uitzendbranche en horeca

UWV verwacht een **zeer grote banenkrimp** in 2020 voor de sectoren verhuur & overige zakelijke diensten (waaronder uitzendbureaus en reisbureaus), horeca, cultuur, sport & recreatie, sierteelt en luchtvaart. In Midden-Gelderland wonen 31.400 werknemers die in deze sectoren werken. Dat is 19% van alle werknemers in de regio. Er werken relatief veel flexwerkers in de zwaarst getroffen sectoren; bijna twee op de drie werknemers heeft een flexibel contract. Dit zijn 20.000 mensen: 7.800 uitzendkrachten, 8.700 werknemers met een tijdelijk contract en 3.500 oproepkrachten. Zij lopen relatief veel risico op baanverlies.

Uitzendbureaus in de knel

De **uitzendsector** wordt zeer hard getroffen. Een groot deel van de banen in deze sector betreft uitzendbanen. Het feitelijke werk van uitzendkrachten vindt overwegend plaats in andere sectoren. In Midden-Gelderland is de uitzendbranche met 13.300 werknemers en een aandeel in de regionale werkgelegenheid van 8,0% een grote sector. Veel werkgevers die in de problemen komen door de coronacrisis reageren snel door de flexibele schil in hun personeelsbestand in te krimpen en oproep- en uitzendkrachten minder in te zetten. Het gaat dan bijvoorbeeld om uitzendkrachten die werken in de horeca, industrie of detailhandel. Volgens onderzoek van CNV heeft door de coronacrisis de helft van de uitzendkrachten vrijwel geen werk meer. Dat is ook terug te zien in het beroep op WW-uitkeringen. In april werden in Midden-Gelderland bijna vijf keer zo veel nieuwe WW-uitkeringen verstrekt aan uitzendkrachten als in februari. Ook de ABU meldt dat de uitzendbranche zwaar getroffen wordt. Op 22 april maakte bijna de helft van de ABU-leden gebruik van de NOW. Wel kon volgens de ABU een deel van de uitzendkrachten die hun werk verloren herplaatst worden in vitale sectoren.

Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	
Aantal werknemers	13.300
Aandeel werkgelegenheid	8,0%
Verwachte impact corona op sector	Zeer grote krimp
Aandeel flexibel contract	82%

Lege cafés en restaurants

De **horeca** heeft zwaar te lijden onder de coronamaatregelen. Deze sector kwam na een periode met volop economische activiteit op 15 maart vrijwel tot stilstand. Eet- en drinkgelegenheden waren tot 1 juni gesloten. Vanaf 1 juni mogen horecagelegenheden weer open. Door de beperkende maatregelen (1,5 meter afstand op terrassen en maximaal 30 gasten binnen) kunnen zij de eerste tijd echter aanzienlijk minder klanten ontvangen dan vóór de beperkende maatregelen. In Midden-Gelderland werken ruim 6 op de tien van de 8.400 horecawerknemers met een flexibel contract. Veel van deze tijdelijke werkgelegenheid ging verloren. Het is de vraag in hoeverre er een beroep wordt gedaan op deze werknemers nu de horeca weer open mag.

Horeca	
Aantal werknemers	8.400
Aandeel werkgelegenheid	5,1%
Verwachte impact corona op sector	Zeer grote krimp
Aandeel flexibel contract	63%

Geen evenementen tot 1 september

Ook **cultuur, sport & recreatie** hebben erg veel last van de coronamaatregelen. Recreatieactiviteiten, sportwedstrijden, voorstellingen en evenementen zijn zo goed als allemaal afgelast. Musea, bibliotheken, theaters en bioscopen mogen sinds 1 juni weer open, sportactiviteiten buiten zijn vanaf 11 mei al meer toegestaan. Naar verwachting mogen campings en vakantieparken vanaf 1 juli weer open. Ook sportscholen, sauna's, sportkantines en casino's kunnen mogelijk per 1 juli open, mits verspreiding van het virus tot die tijd niet te veel is toegenomen. Op 21 april besloot het kabinet dat in ieder geval tot 1 september, maar waarschijnlijk nog langer, geen evenementen mogen plaatsvinden. Dit betekent onder andere dat festivals dit seizoen geen doorgang vinden. Dit betekent onder andere dat festivals dit seizoen geen doorgang vinden. Grote evenementen zoals de bevrijdingsfestivals, de wandelvierdaagse, zomerfeesten en concerten zijn afgelast of uitgesteld. Met een aandeel van 1,7% van de werknemers is de impact op het totale aantal banen van werknemers in Midden-Gelderland beperkt. De sector maakt echter ook veel gebruik van zelfstandigen zonder personeel. Qua beroepen gaat het daarbij niet alleen om artiesten, maar vooral ook om ondersteunend personeel zoals technici, beveiligers, podiumbouwers en medewerkers in de catering en kaartcontrole. Deze mensen verloren in korte tijd een groot deel van hun inkomen.

Cultuur, sport en recreatie	
Aantal werknemers	2.800
Aandeel werkgelegenheid	1,7%
Verwachte impact corona op sector	Zeer grote krimp
Aandeel flexibel contract	37%

Dalende vraag reisbureaus

Ook **reisbureaus** merken een dalende vraag, omdat reismogelijkheden sterk beperkt zijn. De luchtvaart ligt grotendeels stil en veel boekingen werden geannuleerd. Er is wel extra werk in de klantenservice voor het omboeken van reizen. Het aantal nieuwe boekingen daalde fors. De omvang van de werkgelegenheid bij Reisbureaus in Midden-Gelderland is 0,2% van de totale werkgelegenheid echter zeer beperkt. Veel reisbureaus hebben een grote flexibele schil gedurende het hoogseizoen. Deze werknemers lopen het risico op korte termijn hun baan te verliezen.

Reisbureaus	
Aantal werknemers	300
Aandeel werkgelegenheid	0,2%
Verwachte impact corona op sector	Zeer grote krimp
Aandeel flexibel contract	31%

Klap sierteelt raakt regio minder hard

Het coronavirus zorgt voor een ongekende klap voor de **sierteelt**. Een belangrijk deel van sector is geconcentreerd in de bollenstreek en het Westland. In Midden-Gelderland heeft de sector met 300 werknemers een zeer beperkt aandeel in de werkgelegenheid (0,2%).

Sierteelt	
Aantal werknemers	300
Aandeel werkgelegenheid	0,2%
Verwachte impact corona op sector	Zeer grote krimp
Aandeel flexibel contract	51%

Grote krimp detailhandel non-food en metaal & technologische industrie

In Midden-Gelderland werkt 13% van de werknemers in een sector met een **grote banenkrimp** in 2020. Dit zijn 20.900 werknemers. De grootste sectoren binnen dit cluster zijn detailhandel non-food en metaal & technologische industrie. In dit cluster van sectoren met een grote banenkrimp werken ruim 7.600 flexwerkers: 5.800 werknemers met een tijdelijk contract en 1.800 oproepkrachten. (De banen van uitzendkrachten worden geteld bij de hiervoor beschreven uitzendsector.) In de detailhandel non-food is het aandeel flexwerkers het grootst. Hun positie is vaak relatief kwetsbaar.

Wisselend beeld winkels

De detailhandel laat een wisselend beeld zien. Door de intelligente lockdown veranderde het beeld in de winkelstraten compleet. Waar de detailhandel food, zoals supermarkten, niet of nauwelijks is geraakt, is dit anders voor de **detailhandel non-food**. In Midden-Gelderland werken 16.800 werknemers in de detailhandel, waarvan 9.200 in de non-food. De impact van de coronacrisis is voor veel winkeleigenaren groot. Veel winkelketens sloten tijdelijk de deuren van hun fysieke winkels, vooral kleding- en schoenenzaken, interieurwinkels en kringloopwinkels. De winkels die wel open bleven zagen hun omzet drastisch dalen. Geleidelijk openen alle winkels weer hun deuren, met inachtneming van de regels van het RIVM. Sommige modewinkels startten met initiatieven als personal shopping, met goede resultaten.

Al met al is er in deze branche nog steeds sprake van een flink lagere omzet dan voor half maart. In sommige winkels is het juist extra druk, zoals bouwmarkten en tuincentra. Spellen- en hobbywinkels lijken eveneens garen te spinnen bij de crisis. Ook webwinkels doen het goed. Door de verschuiving naar het online kanaal groeit het aantal te bezorgen pakketten.

Detailhandel - non-food	
Aantal werknemers	9.200
Aandeel werkgelegenheid	5,6%
Verwachte impact corona op sector	Grote krimp
Aandeel flexibel contract	48%

Metaal- en technologische industrie voelt de pijn

De **industrie** is met 14.000 werknemers, een aandeel van bijna 8,5%, belangrijk voor de werkgelegenheid in Midden-Gelderland. Vooral de **metaal- en technologische industrie** wordt zwaar getroffen door de coronacrisis. Dit komt door de sterke internationale gerichtheid. Regionaal werken 5.700 werknemers in dit deel van de industrie. Grote internationaal opererende bedrijven en hun toeleveranciers hebben last van vraaguitval en verminderde aanvoer van grondstoffen en materialen. Volgens Metaalunie vallen de hardste klappen na de zomer, doordat orderportefeuilles opdrogen. Maar ook nu al hebben veel bedrijven te maken met omzetverlies. Aan de andere kant ontstaan door deze nood ook nieuwe initiatieven. Een voorbeeld daarvan is de nieuwe mondmaskerfabriek in Arnhem. In bepaalde segmenten is er nog wel steeds voldoende of veel werk, vooral in de **voedingsmiddelenindustrie**.

De regionale industrie zelf heeft een relatief beperkte flexibele schil van tijdelijke en oproepkrachten. Er werken in de industrie echter ook veel uitzendkrachten, die tot de uitzendsector worden gerekend.

Metaal en technologische industrie	
Aantal werknemers	5.700
Aandeel werkgelegenheid	3,4%
Verwachte impact corona op sector	Grote krimp
Aandeel flexibel contract	21%

Persoonlijke dienstverlening in zwaar weer

De **overige dienstverlening** zit in zwaar weer. Deze sector bestaat onder andere uit de persoonlijke dienstverlening, zoals kappers, nagelstudio's en massagesalons. Veel werkzaamheden konden niet uitgevoerd worden door de contactbeperkende maatregelen. Er werken relatief veel zelfstandigen (zonder personeel) in deze sector. Veel van hen zagen hun inkomen ineens tot (vrijwel) nul terugvallen. Zij kunnen een beroep doen op de Tozo en eventueel TOGS. Zelfstandigen met personeel kunnen in aanmerking komen voor de NOW, zie box 1.1. Vanaf 11 mei startten diverse contactberoepen weer op, maar wel met aanpassingen zoals alleen werken op afspraak en 1,5 meter afstand tussen klanten.

Overige dienstverlening	
Aantal werknemers	2.500
Aandeel werkgelegenheid	1,5%
Verwachte impact corona op sector	Grote krimp
Aandeel flexibel contract	33%

Box 1.1. Noodmaatregelen van het kabinet

Het kabinet heeft diverse regelingen getroffen om werknemers en zelfstandigen te steunen. Een van de regelingen is de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor het behoud van Werkgelegenheid (NOW). Sinds 6 april 2020 kunnen werkgevers die een omzetverlies van minimaal 20% hebben een aanvraag indienen voor een loonkostensubsidie via de NOW. De regeling geldt zowel voor personeel met een vaste aanstelling als voor personeel met een flexibel contract. Werkgevers kunnen tot en met 5 juni een aanvraag indienen voor de eerste tranche van de NOW. Het kabinet heeft in mei een tweede termijn van de NOW-regeling aangekondigd (NOW 2.0), voor tegemoetkoming in de loonkosten van juni t/m september. De systematiek is grotendeels hetzelfde, maar de voorwaarden wijken op een aantal punten af van de eerste NOW-regeling. Zo wordt binnen NOW 2.0 de vaste opslag voor opbouw van het vakantiegeld, pensioenpremie en andere werkgeverslasten verhoogd, mogen werkgevers geen bonussen en dividend uitkeren en komt er een inspanningsverplichting om (om)scholing van werknemers te stimuleren. Ook zijn er voor NOW 2.0 afspraken gemaakt over hoe werkgevers moeten handelen als ze toch werknemers willen ontslaan.

Zelfstandigen in de getroffen sectoren zien hun omzet van de ene op de andere dag fors terugvallen. Zij kunnen gebruikmaken van een versoepelde bijstandsregeling bij hun gemeente (Tozo: Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers). Het kabinet heeft in mei bekendgemaakt de Tozo te verlengen tot en met september 2020 (Tozo 2). Tozo 2 heeft enkele aanpassingen ten opzichte van de eerste Tozo. Zo wordt er een partnerinkomestoets uitgevoerd. Ondernemers die door de maatregelen van het kabinet om het coronavirus te bestrijden directe gevolgen ondervinden, kunnen een beroep doen op een eenmalige tegemoetkoming van 4000 euro per onderneming als ze in de periode tussen 16 maart en 15 juni een omzetverlies van tenminste 4000 euro verwachten en tenminste 4000 euro aan vaste lasten hebben (TOGS: Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren COVID-19). Ondernemers kunnen tot en met 26 juni een aanvraag indienen. Voor MKB-ondernemers uit de sectoren die onder de TOGS vallen en een omzetverlies van meer dan 30% verwachten komt een nieuwe regeling: de Tegemoetkoming Vaste Lasten MKB (TVL). Bedrijven kunnen op basis van deze regeling in aanmerking komen voor een belastingvrije tegemoetkoming om hun vaste materiële kosten te kunnen betalen. Het gaat om maximaal 50.000 euro. De TVL geldt voor de periode vanaf 1 juni tot en met eind september 2020. Bedrijven kunnen gebruik maken van meerdere regelingen naast en achter elkaar: NOW, TOGS en TVL.

Minder reizen over land en door de lucht

De transportsector wordt in verschillende gradaties geraakt. Het personenvervoer over land en vooral de luchtvaart merken de grootste pijn. In Midden-Gelderland werken 1.200 werknemers in **personenvervoer over land**. Touringcars, particuliere taxi's en doelgroepenvervoer lopen door vraaguitval veel inkomsten mis. Het doelgroepenvervoer startte op 11 mei deels weer op voor het leerlingenvervoer naar het speciaal onderwijs. Tot 1 juni reed er minder openbaar vervoer dan normaal. Maar ook daarna is het nog lastig om de werkzaamheden kostendekkend uit te voeren in de anderhalvemetersamenleving.

De **luchtvaart** ligt nagenoeg helemaal stil. Voor veel werknemers houdt het werk op. Wel neemt het aantal vluchten vanaf begin mei alweer iets toe en gaat het vrachtvervoer ook door. De luchtvaart is vooral geconcentreerd rond Schiphol en in mindere mate rond Eindhoven. In Midden-Gelderland werken 300 werknemers in de luchtvaart, waarvan negen op de tien een vast contract hebben. Het **goederenvervoer over de weg** had in het begin van de coronacrisis veel werk door de bevoorrading van supermarkten, maar dat is inmiddels redelijk genormaliseerd. In Midden-Gelderland werken 3.400 werknemers in deze sector. Voor het goederenvervoer wordt een gemiddelde banenkrimp in 2020 verwacht. De aanwezigheid van grote, groeiende distributiecentra in de regio zorgt voor veel werkgelegenheid in deze sector.

Personenvervoer over land	
Aantal werknemers	1.200
Aandeel werkgelegenheid	0,7%
Verwachte impact corona op sector	Grote krimp
Aandeel flexibel contract	32%

Goederenvervoer over de weg	
Aantal werknemers	3.400
Aandeel werkgelegenheid	2,0%
Verwachte impact corona op sector	Gemiddelde krimp
Aandeel flexibel contract	35%

Autohandel heeft het moeilijk

De **autohandel** heeft het moeilijk. In economisch zwaardere tijden worden aankopen van personenauto's en bedrijfswagens uitgesteld. Het niet uit te stellen onderhoud en reparatiewerk (APK) gaat wel door. Maar doordat er minder (lease) auto's op de weg zijn, wordt er minder schade gereden en is er minder werk voor autoschadeherstel. In Midden-Gelderland werken 2.200 werknemers in de autohandel. Ruim één op de drie heeft een flexibel contract.

Autohandel	
Aantal werknemers	2.200
Aandeel werkgelegenheid	1,4%
Verwachte impact corona op sector	Grote krimp
Aandeel flexibel contract	37%

Gemiddelde krimp in specialistische zakelijke diensten

Er zijn zeven sectoren met een **gemiddelde banenkrimp** door de coronacrisis in 2020. In Midden-Gelderland werken 35.500 werknemers in deze sectoren. Dit is 21% van de regionale werkgelegenheid. De **specialistische zakelijke diensten** heeft de grootste omvang met 12.500 werknemers, gevolgd door de **groothandel** (7.500), **bouw** (4.400) en de hierboven genoemde **goederenvervoer over de weg** (3.400). Ruim één op de vier werknemers in deze zeven sectoren heeft een flexibel contract.

Geen/kleine krimp in onderwijs, detailhandel food en ICT

In acht sectoren gaat relatief weinig werk verloren door de coronacrisis. In Midden-Gelderland werken 35.400 werknemers in deze sectoren. Dat is 21% van de regionale werkgelegenheid. De grootste sector daarvan is het **onderwijs** met 11.400 werknemers, gevolgd door **detailhandel food** (7.600), **financiële instellingen** zoals banken en verzekeraars (5.200) en **informatie & communicatie** (4.500). Werknemers met een flexibel contract werken vooral in de detailhandel food (5.500 werknemers). Maar gezien de beperkte impact van de crisis op die sector lopen zij minder risico op baanverlies dan flexwerkers in eerdergenoemde sectoren.

Groei in zorg, overheid en post & koeriers

Tot slot zijn de drie sectoren die naar verwachting **groeien**, goed voor 41.400 werknemers (25% van de werkgelegenheid) in Midden-Gelderland. **Zorg & welzijn** en het **openbaar bestuur** zijn met afstand de grootste sectoren in dit cluster. Beide sectoren zijn in de regio iets sterker aanwezig dan landelijk gemiddeld en hebben daarmee een positieve impact op de regionale werkgelegenheid in 2020. Bij de sector **post & koeriers** werken ruim 1.000 werknemers in de regio. Voor koeriers is er meer werk door record brekende online verkoop.

Zorg groeit, maar niet voor alle zorgaanbieders

Zorg & welzijn is met ruim 27.000 werknemers en een aandeel van 16,7% de belangrijkste sector voor de regionale werkgelegenheid. Deze sector wordt op een heel andere manier geraakt door het coronavirus dan de meeste andere sectoren. Het beeld in zorg & welzijn is divers. De **ziekenhuizen** hebben het zeer druk met de zorg voor Covid-19 patiënten. Er is vooral veel werk voor gediplomeerd verpleegkundig personeel. Tegelijkertijd werd de planbare zorg zo veel mogelijk uitgesteld en waren er minder verwijzingen door huisartsen naar ziekenhuizen. Inmiddels probeert men de reguliere zorg weer op te starten.

Mensen die (weer) in de zorg willen werken kunnen zich melden via: extrahandenvoorzorg.nl, ook wanneer hun BIG-registraties na 1 januari 2018 is verlopen. Het Regionaal contactpunt van WZW werkt nauw samen met het Werkgevers Servicepunt Midden-Gelderland om mensen succesvol te plaatsen.

In de **verpleeghuizen** zijn er onderling grote verschillen in Midden-Gelderland. Een aantal verpleeghuizen kampte met veel besmettingen onder bewoners en een hoog ziekteverzuim bij het personeel waardoor de werkdruk hoog is. Inmiddels zijn de meeste afdelingen coronavrij. Veel dagbehandelingen en -activiteiten zijn stilgezet; het personeel wordt ingezet op andere plekken. In de **thuiszorg** zeggen cliënten niet per se noodzakelijke zorg regelmatig af uit angst voor besmettingen. De bezetting is niet verstoord, omdat naast het aantal afmeldingen het ziekteverzuim was toegenomen.

Praktijken van **tandartsen, mondhygiënisten en fysiotherapeuten** waren beperkt open voor medisch noodzakelijke zorg of online zorg, of waren zelfs helemaal gesloten. Vanaf 11 mei konden zij hun werkzaamheden weer opstarten. De **kinderopvang** was alleen open voor ouders die in cruciale beroepen of vitale processen werken. Per 11 mei zijn de kinderdagopvang en de gastouderopvang regulier opengegaan. Per 8 juni geldt dat ook voor de buitenschoolse opvang (die vanaf 11 mei gedeeltelijk open is gegaan). Over de periode waar ouders geen gebruik hebben kunnen maken van de kinderopvang (16 maart tot 8 juni), ontvangen zij van de overheid een vergoeding ter compensatie van de eigen bijdrage. De vraag naar kinderopvang neemt mogelijk wel af als de werkloosheid dit jaar toeneemt

Gezondheids- en welzijnszorg	
Aantal werknemers	27.300
Aandeel werkgelegenheid	16,5%
Verwachte impact corona op sector	Groei
Aandeel flexibel contract	29%

Overheid heeft het drukker

Het **openbaar bestuur** is met ruim 13.100 werknemers en 7,9% van de werkgelegenheid relatief sterk aanwezig in Midden-Gelderland. Zij werken onder andere bij de Provincie, UWV, gemeenten, Justitie, belastingdienst, defensie, kadaster en waterschappen. De werkgelegenheid bij een deel van deze werkgevers neemt toe door de aanvragen voor NOW, Tozo, bijstand, WW, en uitstel van belastingen.

Openbaar bestuur	
Aantal werknemers	13.100
Aandeel werkgelegenheid	7,9%
Verwachte impact corona op sector	Groei
Aandeel flexibel contract	17%

Bijlage 1 Steunpakket om banen te behouden

De huidige situatie rond het coronavirus raakt de Nederlandse economie hard. Rechtstreeks, maar ook indirect omdat de Nederlandse economie als open economie sterk verbonden is met de situatie in de rest van de wereld. Het kabinet heeft diverse steunmaatregelen in het leven geroepen om zoveel mogelijk werkgelegenheid te behouden. Zo is sinds 6 april de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor behoud van Werkgelegenheid (NOW, zie ook box 1.1) opengesteld voor werkgevers die hun omzet substantieel zien verminderen. Via de NOW kunnen deze werkgevers een tegemoetkoming in de loonkosten van hun werknemers krijgen, waardoor ze het loon kunnen doorbetalen en mensen met een vast of flexibel contract in dienst kunnen houden. Het merendeel van de toegekende aanvragen heeft betrekking op werkgevers in de horeca en catering, detailhandel en commerciële dienstverlening. Werkgevers kunnen tot en met 5 juni een aanvraag indienen voor de eerste tranche van de NOW. Het kabinet heeft in mei een tweede termijn van de NOW-regeling aangekondigd, voor tegemoetkoming in de loonkosten van juni t/m september (NOW 2.0). De systematiek is grotendeels hetzelfde, maar de voorwaarden wijken op een aantal punten af van de eerste NOW-regeling. Zo wordt de vaste opslag voor opbouw van het vakantiegeld, pensioenpremie en andere werkgeverslasten verhoogd, mogen werkgevers geen bonussen en dividend uitkeren en komt er een inspanningsverplichting om (om)scholing van werknemers te stimuleren.

Deze steunmaatregel draagt bij aan het zoveel mogelijk beperken van verlies van werkgelegenheid. Desondanks verwacht UWV dat er schade ontstaat aan de werkgelegenheid. Ook het Centraal Planbureau (CPB) geeft aan dat de steun de klappen verzacht maar dat de werkloosheid toch zal gaan oplopen. De effecten zijn nu nog lastig te kwantificeren: de verspreiding van het virus en de duur van de daaraan gekoppelde maatregelen om het virus een halt toe te roepen zijn nog moeilijk te voorspellen. Ook is er nog weinig zicht op de mate waarin bedrijven zich kunnen aanpassen aan de nieuwe situatie (kan er thuis gewerkt worden? kan een bedrijf zich aanpassen aan de anderhalvemetersamenleving?). En er is nog geen zicht op de exacte effecten van de steunmaatregelen.

Het aantal lopende WW-uitkeringen is sinds de uitbraak van het coronavirus flink gestegen, van 240.200 (eind februari) naar 292.100 (eind april). Dat is een toename van 51.900 WW-uitkeringen in de maanden maart en april (+21,6%). Achter deze toename van het aantal lopende WW-uitkeringen zit een forse toename van het aantal nieuwe WW-uitkeringen dat UWV heeft toegekend in de maanden maart en april. April telde 73.700 nieuwe WW-uitkeringen, ofwel gemiddeld 14.700 per week. Dat weekgemiddelde ligt 65% hoger dan in maart. In die maand kwamen er 37.800 nieuwe uitkeringen bij, gemiddeld 9.500 per week. Het aantal nieuwe WW-uitkeringen nam vooral vanaf de tweede helft van maart toe. In april nam het aantal nieuwe WW-uitkeringen in alle sectoren toe. In maart concentreerde de toename van nieuwe WW-uitkeringen zich in de horeca, cultuursector en uitzendbedrijven en hadden enkele sectoren nog een afname.

Bijlage 2 Impact coronavirus op sectorale werkgelegenheid in 2020 ingedeeld naar vijf categorieën

Hoewel er nog veel onzekerheid is, wordt het wel steeds duidelijker dat de **impact op de werkgelegenheid** van de coronacrisis sterk verschilt per sector. Bepaalde segmenten van de economie worden (nog) niet of nauwelijks getroffen of groeien juist. Maar er zijn ook sectoren die naar verwachting sterk krimpen. De getroffen sectoren verschillen in de manieren waarop zij op korte termijn kunnen reageren op de verminderde of stilgevallen economische activiteit. Bijvoorbeeld in de mogelijkheden om andere activiteiten te ontplooiën, personeel te behouden of juist af te stoten. Voor de impact op de werkgelegenheid is ook van belang hoe groot het aandeel is van zelfstandigen en van werknemers met een flexibel contract.¹ Een deel van de zelfstandigen ziet de omzet terugvallen en kan wellicht minder uren werken dan gewenst. Werkgevers zullen in moeilijke economische situaties sneller afscheid nemen van flexibel personeel dan van vast personeel.

UWV verwacht dat met name de verhuur en overige zakelijke dienstverlening (zoals uitzendbureaus en reisbureaus), sierteelt, luchtvaart, horeca en cultuur, sport & recreatie hard worden geraakt. Verder gaat UWV uit van een grote banenkrimp in de metaal & technologische industrie, detailhandel non-food, autohandel, personenvervoer over land en overige dienstverlening (waaronder de persoonlijke dienstverlening zoals kappers).²

Onderstaande figuur toont de verwachte impact van het coronavirus op de sectorale werkgelegenheid in 2020.

Verhuur en overige zakelijke diensten*	zeer grote krimp
Horeca	
Cultuur, sport en recreatie	
Luchtvaart	
Sierteelt	
Detailhandel non-food	grote krimp
Metaal en technologische industrie	
Overige dienstverlening**	
Autohandel	
Personenvervoer over land	
Specialistische zakelijke diensten***	gemiddelde krimp
Groothandel	
Bouwnijverheid	
Overige industrie****	
Goederenvervoer	
Logistieke diensten	
Chemische industrie	geen/kleine krimp
Onderwijs	
Detailhandel food	
Financiële instellingen	
Informatie en communicatie	
Voedings- en genotmiddelenindustrie	
Verhuur van en handel in onroerend goed	
Energie, water en afval	
Fruit- en groenteteelt	groei
Gezondheids- en welzijnszorg	
Openbaar bestuur	
Post en koeriers	

* betreft o.a. uitzendbureaus en reisbureaus.

** betreft o.a. persoonlijke dienstverlening (w.o. kappers en nagelstudio's) en levensbeschouwelijke en politieke organisaties.

*** betreft o.a. reclamebureaus, architecten en accountantskantoren.

**** betreft o.a. vervaardiging van diverse consumentengoederen (w.o. meubels) en reparatie/installatie machines en apparaten.

¹ Op het moment van schrijven van dit artikel beschikte UWV nog niet over bruikbare actuele informatie over het regionale aantal zelfstandigen per sector. UWV verzamelt en ontsluit de komende tijd meer data en vertaalt op termijn ook de impact naar de gevolgen voor de arbeidsmarktregio's en voor de langere termijn.

² Voor de veeteelt, bosbouw & visserij is de impact op de werkgelegenheid nog niet bepaald, omdat er meer informatie nodig is over het aantal zelfstandigen in deze sectoren.

Bijlage 3 Bronnen en methodiek bepaling sectorale impact

Sinds het uitbreken van de coronacrisis publiceerden economische researchafdelingen van grote banken analyses over de **sectorale gevolgen** van het virus. Het Centraal Planbureau (CPB) besteedde in haar scenario-analyse van 26 maart eveneens aandacht aan de sectoren die het meest getroffen worden. De banken en het CPB concentreren zich op de impact op de productie en/of de omzet van sectoren. De banken drukken de impact uit in cijfers, terwijl het Centraal Planbureau kwalitatieve uitspraken doet. Specifiek voor de bouwsector publiceerde het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) recent een studie. Die studie beschrijft de impact op zowel de productie als de werkgelegenheid in de bouw.

De verwachtingen van de banken, het CPB en het EIB zijn belangrijke **bronnen** voor de sectorale impact die UWV voor dit artikel inschatte. De sectorale verwachtingen van deze onderzoeksinstellingen hebben we omgezet in een classificatie van 'zeer grote krimp' tot en met 'groei'.

UWV brengt ook zelf in kaart in welke sectoren sprake is van een tekort aan personeel en in welke sectoren mensen niet of minder kunnen werken. Hierbij baseren we ons op inventarisaties onder het netwerk van werkgevers(organisaties) en de kennis van de sector- en prognose-experts van UWV over werkgelegenheidsontwikkelingen in sectoren. Voor de sectorale impact die we zelf inschatten, kijken we niet alleen naar de impact op de productie, maar vooral naar de werkgelegenheid. We hanteren daarbij een **uitgebreidere sectorindeling** dan de banken en het CPB. Zo maken niet alle banken onderscheid tussen food en non-food in de detailhandel, terwijl de impact voor deze branches sterk verschilt. De verwachtingen van de banken, CPB, EIB en UWV zijn vervolgens gewogen tot één inschatting. Als de inzichten van de verschillende organisaties uiteenlopen, dan hebben we onze eigen inschatting laten prevaleren.

We hebben bewust gekozen voor een classificatie van de impact in **vijf categorieën**. Exacte voorspellingen zijn op dit moment erg onzeker en kunnen na een week al achterhaald zijn. Een meer globale classificatie is in de huidige situatie zinvoller en voor langere tijd bruikbaar. Maar ook voor een classificatie geldt dat inzichten kunnen veranderen naarmate er meer concrete cijfers over de economie en arbeidsmarkt bekend worden. UWV volgt daarom de ontwikkelingen op de voet en past de inschatting van de impact aan als er aanleiding voor is.

Geraadpleegde bronnen

ABN AMRO (2020). *Invloed coronacrisis op Nederlandse economie*, 27 maart 2020.

CPB (2020). *Scenario's economische gevolgen coronacrisis*, 26 maart 2020.

EIB (2020). *Vooruitzichten voor de bouw na de coronacrisis*, 3 april 2020.

ING Economisch Bureau (2020). *Een vijfde van de economie ligt stil in april en mei*, 8 april 2020.

RaboResearch (2020). *Nederlandse economie krimpt dit jaar harder dan in 2009 – vragen en antwoorden*, 9 april 2020.

UWV (2020). *Inventarisatie van acute personeelstekorten en -overschotten*, Update 6 mei.

Colofon

Uitgave

UWV Arbeidsmarktinformatie, 4 juni 2020

Postadres

UWV
Afdeling Arbeidsmarktinformatie en -advies
Postbus 58285
1040 HG Amsterdam

Inlichtingen

Jorgen.Zegel@uwv.nl

Auteur

Jörgen Zegel

Regio in Beeld

Dit rapport geeft een eerste beeld van de impact van de coronacrisis op de werkgelegenheid per sector in de regio. De inzichten uit dit rapport worden de komende tijd verder uitgewerkt. De resultaten hiervan worden verwerkt in de publicatie Regio in Beeld die is gepland voor het najaar van 2020. Het voorliggende rapport vormt hiermee een voorstudie voor Regio in Beeld.

Volg ons

Disclaimer

Alles uit deze uitgave mag worden overgenomen, echter uitsluitend met bronvermelding. Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend

UWV © 2020

De kennispublicaties van UWV hebben betrekking op vier gebieden. Deze kennen een eigen kleurcodering. Zo kunt u snel zien op welk gebied een publicatie betrekking heeft:

 ontwikkelingen in de sociale zekerheid
 arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie

 verder professionaliseren van de dienstverlening
 financiële aspecten van de sociale zekerheid